

משרד המשפטים

דוחות כספיים ליום 31 בדצמבר, 2016

תוכן העניינים

עמוד

2	דוח רואי החשבון המבקרים
3	דוחות על המצב הכספי
4	דוחות על הביצוע הכספי
5	דוחות על השינויים בגרעון
6	דוחות על תזרימי המזומנים
7-25	באורים לדוחות הכספיים
26	נספח א' - דוח ביצוע תקציב ההוצאות לפי תחומי פעולה
27	נספח ב' - דוח שינויים בתקציב ההוצאות (ברוטו) לפי תחומי פעולה
27	נספח ג' - דוח התאמת גרעון חשבונאי לגרעון תקציבי

דוח רואי החשבון המבקרים של משרד המשפטים

המוגש לחשב הכללי של ממשלת ישראל

ביקרנו את הדוחות על המצב הכספי המצורפים של משרד המשפטים (להלן- "המשרד") לימים 31 בדצמבר 2016 ו-2015 ואת הדוחות על הביצוע הכספי, הדוחות על השינויים בגרעון והדוחות על תזרימי המזומנים של המשרד לכל אחת מהשנים שהסתיימו באותם תאריכים. דוחות כספיים אלה הינם באחריות הנהלת המשרד. אחריותנו היא לחוות דעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התשל"ג - 1973. על-פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצעה במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מדגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות שיושמו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על ידי הנהלה של המשרד וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל משקפים באותן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי של המשרד לימים 31 בדצמבר 2016 ו-2015 ואת הביצוע הכספי, השינויים בגרעון ותזרימי המזומנים של המשרד לכל אחת מהשנים שהסתיימו באותם תאריכים בהתאם לתקני חשבונאות ממשלתיים של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות ממשלתית.

קוסט פורר גבאי את קסירר
רואי חשבון

ירושלים
15 במרס, 2017

ליום 31 בדצמבר		באור	
2015	2016		
אלפי ש"ח			
<u>נכסים שוטפים</u>			
1,296	1,013	3	פקדונות בנאמנות
53,000	49,388	4	חייבים ויתרות חובה
54,296	50,401		
<u>נכסים לא שוטפים</u>			
56,355	47,195	5	יתרות חובה לזמן ארוך
86,295	94,036	6	רכוש קבוע
176,058	200,794	7	נכסים בלתי מוחשיים
318,708	342,025		
373,004	392,426		
<u>התחייבויות שוטפות</u>			
107,863	105,839	8	זכאים ויתרות זכות
196,000	197,473	9	התחייבויות בגין תמיכות
303,863	303,312		
<u>התחייבויות לא שוטפות</u>			
143,021	149,413	10	התחייבויות בשל סיום יחסי עובד מעביד
15,771	32,187	'א11	הפרשה לתביעות משפטיות
158,792	181,600		
<u>התחייבויות תלויות</u>			
(89,651)	(92,486)	'ב11	גרעון
373,004	392,426		

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

 רונן דוד
 חשב בכיר
 משרד המשפטים

 אמי פלמור
 המנהלת הכללית
 משרד המשפטים

15 במארס, 2017
 תאריך אישור הדוחות הכספיים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		באור	
2015	2016		
אלפי ש"ח			
<u>הכנסות</u>			
<u>הכנסות מעסקאות שאינן חליפין</u>			
962,489	1,090,291		הכנסות מתקציב
638,463	666,150	12	הכנסות מאגרות
84,304	78,349	13	הכנסות מהעברות
8,727	11,899	14	הכנסות אחרות - הכנסות מדינה
<u>1,693,983</u>	<u>1,846,689</u>		
5,829	5,691	15	הכנסות מעסקאות חליפין
<u>1,699,812</u>	<u>1,852,380</u>		סה"כ הכנסות
<u>הוצאות</u>			
977,616	1,016,725	16	שכר עבודה והטבות לעובדים
487,282	543,064	17	הנהלה וכלליות
291,245	302,803	18	תמיכות
11,514	11,544		פרסום ויחסי ציבור
4,120	3,939		הוצאות מימון
1,427	830		הוצאות השתתפות
<u>1,773,204</u>	<u>1,878,905</u>		סה"כ הוצאות
<u>(73,392)</u>	<u>(26,525)</u>		גרעון לשנה

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

<u>סה"כ</u> <u>אלפי ש"ח</u>	
(43,117)	<u>יתרה ליום 1 בינואר, 2015</u>
26,858	קרן הון בגין פנסיה תקציבית (*)
<u>(73,392)</u>	גרעון לשנה
(89,651)	<u>יתרה ליום 31 בדצמבר, 2015</u>
23,690	קרן הון בגין פנסיה תקציבית (*)
<u>(26,525)</u>	גרעון לשנה
<u>(92,486)</u>	<u>יתרה ליום 31 בדצמבר, 2016</u>
	(*) ראה באור 2'א' 2.

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
2015	2016
אלפי ש"ח	

תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת

(73,392)	(26,525)
124,952	100,232
51,560	73,707

גרעון לשנה

התאמות הדרושות להצגת תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת (א)

מזומנים נטו שנבעו מפעילות שוטפת

תזרימי מזומנים מפעילות השקעה

166	-
(20,683)	(30,290)
(31,043)	(43,417)
(51,560)	(73,707)
-	-

תמורה ממימוש רכוש קבוע

רכישת רכוש קבוע

רכישת נכסים בלתי מוחשיים

מזומנים נטו ששימשו לפעילות השקעה

שינוי במזומנים ויתרת מזומנים לתחילת השנה ולסופה

(א) התאמות הדרושות להצגת תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת

הכנסות והוצאות שאינן כרוכות בתזרימי מזומנים:

34,294	40,329
26,858	23,690
57	6
61,209	64,025

פחת

הוצאות בגין פנסיה תקציבית - רישום כנגד קרן הון

הפסד הון ממימוש רכוש קבוע

שינויים בסעיפי נכסים והתחייבויות:

(541)	283
16,855	3,612
9,363	10,055
12,260	(2,024)
17,000	1,473
17,533	6,392
(8,727)	16,416

ירידה (עלייה) בפקדונות בנאמנות

ירידה בחייבים ויתרות חובה

ירידה ביתרות חובה לזמן ארוך

עלייה (ירידה) בזכאים ויתרות זכות

עלייה בהתחייבויות בגין תמיכות

עלייה בהתחייבויות בשל סיום יחסי עובד מעביד

עלייה (ירידה) בהפרשה לתביעות משפטיות

63,743	36,207
124,952	100,232

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

באור 1: - כללי

א. רקע

משרד המשפטים הוא משרד מטה מרכזי של ממשלת ישראל הפועל לעשיית צדק ולשירות הציבור בתחום המשפט בהתאם למדיניות הממשלה, תוך הגנה על שלטון החוק, על זכויות האדם ועל ערכי היסוד של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית, שבה הכול שווים בפני החוק.

המשרד אמון על שורה ארוכה של נושאים ותחומי פעילות משפטיים ומקצועיים שונים, ובין תפקידיו העיקריים:

- ארגון מערכות בתי המשפט, בתי הדין וההוצאה לפועל
- הכנת נוסח החקיקה הממשלתית, ליווי החקיקה הפרטית ופרסום הרשומות
- ייעוץ משפטי לממשלה ולמשרדה
- אכיפת החוק הפלילי באמצעות מערכת התביעה הכללית
- ייצוג המדינה בפני ערכאות שיפוטיות ומעין שיפוטיות
- ביצוע חוקים ששר המשפטים ממונה על ביצועם, ובכלל זה מתן שירותים משפטיים
- אסדרה בתחומים משפטיים ומקצועיים מגוונים

במשרד המשפטים נכללים, בין היתר, היחידות והמערכים הבאים: הייעוץ המשפטי לממשלה ומחלקת ייעוץ וחקיקה, פרקליטות המדינה, אגף הסיוע המשפטי האזרחי, הסנגוריה הציבורית, אגף האפוטרופוס הכללי וכונס הנכסים הרשמי, אגף רישום והסדר מקרקעין, אגף שומת מקרקעין, נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, רשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור, רשות למשפט טכנולוגיה ומידע, רשות הפטנטים, רשות התאגידים, נציבות תלונות הציבור על שופטים, נציבות תלונות הציבור על מייצגי המדינה בערכאות, בתי הדין השרעיים, בתי הדין הדתיים הדרוזיים, מחלקת חנינות, מערכת 'רשומות', בתי הדין המינהליים לפי חוק הכניסה לישראל, מינהל הוועדה הציבורית לקביעת ייעודם של עיזבונות לטובת המדינה, יחידה לענייני העדות הנוצריות, המרות דת וברית הזוגיות, היחידה הממשלתית לחופש המידע, יחידת תיאום המאבק בסחר בבני אדם, יחידת תאום המאבק בגזענות, יחידת הממונה על העזרה המשפטית מול המועצה הפלסטינית, יחידת הממונה על בירור תלונות נחקרים בשירות הביטחון הכללי וכן יחידות מטה הנהלת המשרד.

המשרד אמון על הסדרה ורישוי מקצועות בתחומים משפטיים ומקצועיים שונים ובהם רואי חשבון, מתווכים במקרקעין, שמאי מקרקעין, חוקרים פרטיים, שירותי שמירה, נוטריונים, עורכי פטנטים וטוענים שרעיים.

שרת המשפטים אחראית על-פי חוק על מינהל בתי המשפט באמצעות הנהלת בתי המשפט שהינה יחידת סמך, וכן על רשות האכיפה והגביה שאף היא יחידת סמך במסגרתה פועלים מערכת ההוצאה לפועל והמרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות. יחידות הסמך האמורות פועלות באופן עצמאי ומקיימות דיווח כספי נפרד, ולפיכך אינן נכללות בדוחות כספיים אלו.

ב. פעילות אגף האפוטרופוס הכללי וכונס הנכסים הרשמי

אגף האפוטרופוס הכללי וכונס הנכסים הרשמי במשרד (להלן - האפוטרופוס הכללי), עוסק בין השאר בנייהול נכסים עזובים, ניהול כספי נעדרים, ניהול רכוש מחולט, ניהול כספי פושטי רגל וחברות בפירוק, ניהול כספי קטינים, יתומים וניהול עיזבונות לטובת המדינה. האפוטרופוס הכללי מנהל בעיקרו כנאמן כספים של אנשים פרטיים, שאינם כספים של המדינה, ולפיכך עיקר הנתונים הכספיים של האפוטרופוס הכללי, לא מוצגים בדוח זה.

באור 1: - כללי (המשך)

ג. הגדרות

בדוחות כספיים אלה:

- המשרד - משרד המשפטים.
- הממשלה - ממשלת מדינת ישראל.
- אנשי מפתח בהנהלת המשרד - כמשמעותם בתקן חשבונאות ממשלתי מספר 20.
- חברה ממשלתית - חברה ממשלתית או חברה מעורבת כהגדרתן בחוק החברות הממשלתיות, התשל"ה-1975.
- חשכ"ל - אגף החשב הכללי במשרד האוצר.
- שווי הוגן - מחיר שהיה מתקבל במכירת נכס או מחיר שהיה משולם להעברת התחייבות בעסקה רגילה בין משתתפים בשוק במועד המדידה.
- הוראות תכ"ם - הוראות תקנון כספים ומשק, הוראות המתפרסמות על ידי החשכ"ל, המסדירות התנהלות תקינה בנושא כספים ומשק, והמחייבות כל גוף או גורם במגזר הממשלתי לפעול על פיהן.
- צדדים קשורים - כמשמעותם בתקן חשבונאות ממשלתי מספר 20.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית

א. בסיס עריכת הדוחות הכספיים

הדוחות הכספיים נערכו בהתאם לתקני חשבונאות ממשלתיים המפורסמים על-ידי המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות ממשלתית והוראות התכ"ם בנושא חשבונאות ממשלתית. תקני חשבונאות ממשלתית אלה מבוססים על תקני חשבונאות בינלאומיים למגזר הציבורי (IPSAS) המפורסמים על-ידי הוועדה הבינלאומית לתקני חשבונאות למגזר הציבורי (IPSASB) של הפדרציה הבינלאומית של רואי החשבון (IFAC), תוך התאמתם לסוגיות מיוחדות העולות מעריכת הדוחות הכספיים של המשרד.

1. בסיסי המדידה ששימשו בעריכת הדוחות הכספיים

הדוחות הכספיים ערוכים על בסיס העלות ההיסטורית, למעט נכסים והתחייבויות שונים המוצגים על בסיס מדידה אחר, כמתואר בבאורים לדוחות הכספיים. עיקרי המדיניות החשבונאית המתוארים להלן, יושמו באופן עקבי ביחס לכל השנים המוצגות, אלא אם צוין אחרת.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

2. שימוש באומדנים ושיקול דעת

בעת הכנתם של הדוחות הכספיים, עריכתם והצגתם על פי כללי החשבונאות המקובלים, נדרשה הנהלת המשרד להשתמש בשיקול דעת, אומדנים והנחות אשר משפיעים על יישום המדיניות החשבונאית ועל סכומים של נכסים והתחייבויות. מעצם טיבם של אומדנים והנחות, התוצאות בפועל עשויות להיות שונות מאומדנים אלה.

בעת גיבושם של אומדנים חשבונאיים המשמשים בהכנת הדוחות הכספיים נדרשת הנהלת המשרד להניח הנחות באשר לנסיבות ולאירועים הכרוכים באי וודאות משמעותיות. בשיקול הדעת בקביעת האומדנים, מתבססת ההנהלה על ניסיון העבר, עובדות שונות, גורמים חיצוניים, וכן על הנחות סבירות בהתאם לנסיבות המתאימות לכל אומדן. האומדנים וההנחות שבבסיסם נסקרים באופן שוטף. שינויים באומדנים חשבונאיים מוכרים בתקופה שבה תוקנו האומדנים ובכל תקופה עתידית מושפעת. לעניין אומדנים קריטיים ראה סעיף יד' להלן.

3. תקופת המחזור התפעולי

תקופת המחזור התפעולי של המשרד הינה שנה. לפיכך, הנכסים השוטפים וההתחייבויות השוטפות כוללים פריטים המיועדים והצפויים להתממש בשנה העוקבת.

ב. מטבע הפעילות

פריטים המוצגים בדוח הכספי נמדדים בש"ח, שהינו מטבע הפעילות של המשרד, ומעוגלים לאלף הקרוב, למעט אם צוין אחרת. השקל הינו המטבע שמייצג באופן הטוב ביותר את הסביבה הכלכלית שבה פועל המשרד ואת עסקאותיו.

ג. הפרשה לחובות מסופקים

ההפרשה לחובות מסופקים מחושבת באופן ספציפי בגין חובות מזוהים אשר, לדעת הנהלת המשרד, גבייתם מוטלת בספק.

ד. פקדונות בנאמנות

פקדונות בתאגידים בנקאיים לזמן קצר המוחזקים בנאמנות עבור צד ג' ואשר קיימת מגבלה לגבי אופן השימוש בהם. הפקדונות מוצגים בהתאם לתנאי הפקדתם (ראה באור 3).

ה. הכנסות לקבל

הכנסות לקבל אשר נכללו בדוח על המצב הכספי, נובעות בעיקר מאגרות תקופתיות של רשות החברות והשותפויות אשר נוצרה זכאות לקבלן בשנת הדו"ח ובשנים שקדמו לה, ואשר התשלום בפועל בגינן צפוי להתקבל בשנים הבאות, בהתאם להערכת ההנהלה. הערכת סכום לקבל זה כרוכה במרכיב של אי ודאות (ראה באור 4).

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

1. רכוש קבוע

1.1. הכרה ומדידה

רכוש קבוע מוכר לראשונה לפי עלות, לרבות עלויות שניתן לייחסן במישרין לרכישת רכוש קבוע או להקמתו לשם הבאתו למיקום ולמצב הדרושים לצורך הפעלתו. כאשר נכס מתקבל ללא עלות, או בעלות סמלית, עלותו היא שוויו ההוגן במועד קבלתו. פריטי רכוש קבוע מסוימים, שלא היו קיימים נתונים זמינים לגבי עלותם, נכללו במועד ההכרה לראשונה בהתאם לאומדן שווים ההוגן.

הכנסה או הוצאה הנובעת מגריעת פריט רכוש קבוע תיקבע כהפרש בין התמורה נטו מהמימוש, אם קיימת, לבין הערך בספרים של הפריט.

בתקופות שלאחר ההכרה לראשונה, הרכוש הקבוע מוצג לפי העלות בניכוי פחת נצבר ובניכוי הפסדים מירידת ערך (ראה באור 2 ח').

2. עלויות עוקבות

עלות החלפת חלק מפריט רכוש קבוע מוכרת כחלק מהערך בספרים של אותו פריט, אם צפוי כי התועלת הכלכלית העתידית או פוטנציאל השירות הגלומים בפריט יזרמו למשרד וכי עלותו ניתנת למדידה באופן מהימן. הערך היחסי של החלק שהוחלף נגרע. עלויות תחזוקה שוטפות נזקפות לדוח על הביצוע הכספי עם התהוותן.

3. פחת

פחת נזקף לדוח על הביצוע הכספי, בעיקר, לפי שיטת הקו הישר על פי אומדן אורך החיים השימושי של כל חלק משמעותי מפריטי הרכוש הקבוע. שיפורים במושכר מופחתים על פני התקופה הקצרה מבין תקופת השכירות לבין אורך החיים השימושי של הנכס.

אומדן אורך החיים השימושיים לתקופה השוטפת ולתקופת ההשוואה הינו כדלקמן:

3 שנים	- חומרה ומחשבים
6-14 שנים	- ציוד וריהוט משרדי
10 שנים	- שיפורים במושכר

האומדנים בדבר שיטת הפחת, אורך החיים השימושי וערך השייר נבחנים מחדש בכל שנת דיווח. שינויים, ככל שישנם, מטופלים כשינוי אומדן חשבונאי.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

2. נכסים בלתי מוחשיים

נכס בלתי מוחשי הינו נכס לא כספי, הניתן לזיהוי וחסר מהות פיזית. נכס ניתן לזיהוי אם הוא ניתן להפרדה או שנובע מזכויות חוזיות או זכויות משפטיות אחרות, וזאת מבלי להתחשב אם זכויות אלה ניתנות להעברה או ניתנות להפרדה מהמשרד או מזכויות וממחויבויות אחרות.

1. הכרה לראשונה

נכס בלתי מוחשי מוכר לראשונה לפי עלות, לרבות הוצאות שניתן לייחסן במישרין לרכישת הנכס הבלתי מוחשי. נכסים בלתי מוחשיים שהתקבלו במסגרת עסקה שאינה חליפין ימדדו בהתאם לשוים ההוגן במועד העסקה.

2. עלויות פיתוח

עלויות נזקפות לדוח על הביצוע הכספי עם התהוותן. נכס בלתי מוחשי הנובע מפרוייקט פיתוח או מפיתוח עצמי מוכר כנכס אם ניתן להוכיח את ההיתכנות הטכנולוגית של השלמת הנכס הבלתי מוחשי כך שהוא יהיה זמין לשימוש או למכירה; את כוונת המשרד להשלים את הנכס הבלתי מוחשי ולהשתמש בו או למוכרו; את היכולת להשתמש בנכס הבלתי מוחשי או למוכרו; את האופן בו הנכס הבלתי מוחשי ייצור הטבות כלכליות עתידיות או פוטנציאל שירות; את קיומם של המשאבים הנדרשים: טכניים, פיננסיים ואחרים, הזמינים להשלמת הנכס הבלתי מוחשי ואת היכולת למדוד באופן מהימן את ההוצאות בגינו במהלך פיתוחו.

3. עלויות עוקבות

עלויות עוקבות מוכרות כנכס בלתי מוחשי אך ורק כאשר הן מגדילות את ההטבה הכלכלית העתידית הגלומה בנכס בגינו הן הוצאו, יתר העלויות נזקפות לדוח על הביצוע הכספי עם התהוותן.

4. הפחתה

הפחתה נזקפת לדוח על הביצוע הכספי לפי שיטת הקו הישר. נכסים בלתי מוחשיים אשר נוצרים במשרד אינם מופחתים באופן שיטתי כל עוד הם אינם זמינים לשימוש. לפיכך, נכסים בלתי מוחשיים אלו, כגון עלויות פיתוח, נבחנים לירידת ערך לפחות אחת לשנה, עד למועד בו הופכים להיות זמינים לשימוש.

אומדן אורך החיים השימושיים לתקופה השוטפת ולתקופת ההשוואה הינו כדלקמן:

- תוכנות מחשבים 3-10 שנים (בעיקר 10 שנים)

האומדנים בדבר שיטת הפחתה, אורך החיים השימושי וערך השייר נבחנים מחדש בכל שנת דיווח. שינויים, ככל שישנם, מטופלים כשינוי אומדן חשבונאי.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ח. ירידת ערך נכסים

המשרד בוחן את הצורך בירידת ערך נכסים לא פיננסיים כאשר ישנם סימנים כתוצאה מאירועים או שינויים בנסיבות המצביעים על כך שהיתרה בדוחות הכספיים אינה בת-השבה. במקרים בהם היתרה בדוחות הכספיים של הנכסים הלא פיננסיים עולה על הסכום בר-ההשבה שלהם, מופחתים הנכסים לסכום בר-ההשבה שלהם. הסכום בר-ההשבה הינו הגבוה מבין שווי הוגן בניכוי עלויות מכירה לבין שווי השימוש.

שווי השימוש של נכסים מניבים מזומנים (נכסים שמטרת החזקתם העיקרית היא להניב תשואה מסחרית) הוא הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים העתידיים, החזויים לנבוע מהשימוש המתמשך בנכס וממימושו בסוף חייו השימושיים. שווי השימוש של נכסים שאינם מניבים מזומנים הוא הערך הנוכחי של יתרת פוטנציאל השירות של הנכס. בהערכת שווי השימוש מהוונים תזרימי המזומנים הצפויים לפי שיעור ניכיון לפני מס המשקף את הסיכונים הספציפיים לכל נכס. בגין נכס מניב מזומנים שאינו מייצר תזרימי מזומנים עצמאיים נקבע הסכום בר-ההשבה עבור היחידה מניבת המזומנים שאליה שייך הנכס. הפסד מירידת ערך יוכר מיידית בדוח על הביצוע הכספי.

הפסד מירידת ערך של נכס, מבוטל רק כאשר חלו שינויים באומדנים ששימשו בקביעת הסכום בר-ההשבה של הנכס מהמועד בו הוכר לאחרונה הפסד מירידת הערך. ביטול הפסד כאמור מוגבל לנמוך מבין סכום ירידת הערך של הנכס שהוכר בעבר (בניכוי פחת או הפחתה) או סכום בר-ההשבה של הנכס. ביטול הפסד כאמור נזקף לדוח על הביצוע הכספי.

ט. תמיכות

תמיכות הן הטבות לרווחת הציבור המסופקות על ידי המשרד, שעבורן הוא אינו מקבל תמורה ישירה ממקבלי אותן הטבות, השווה בקירוב לערכם של הסחורות והשירותים שסופקו.

התמיכות נרשמות כהתחייבות בדוחות הכספיים בתקופה בה התרחשו האירועים שיצרו את התמיכה, כל עוד מתקיימים כל אלה:

1. למשרד יש מחויבות קיימת בגין התמיכה כתוצאה מאירוע מהעבר;

2. צפוי כי ידרש תזרים של משאבים החוצה בגין המחויבות; וכן

3. ניתן לאמוד את סכום התמיכה באופן מהימן.

התמיכות הניתנות על ידי המשרד הינן:

1. סיוע משפטי בנושאים אזרחיים למבקשים מעוטי יכולת

תמיכה זו מוענקת על ידי אגף הסיוע המשפטי האזרחי הפועל מכוח חוק הסיוע המשפטי התשל"ב-1972. הסיוע המשפטי כולל ייעוץ משפטי וייצוג המבקשים בערכאות משפטיות המתבצע על ידי עורכי דין הממונים על ידי האגף לפי החוק. המשרד נושא בהוצאות הכרוכות במתן השירות המשפטי, אשר בעיקרן הינן הוצאות בגין שכירת שרותי עורכי דין חיצוניים.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

2. ייצוג משפטי לחשודים, לעצורים, לנאשמים ולנידונים הזכאים לכך

תמיכה זו מוענקת על ידי הסנגוריה הציבורית הפועלת מכוח חוק הסנגוריה הציבורית, התשנ"ו-1995. הזכאות למתן ייצוג משפטי מטעם הסנגוריה הציבורית נקבעה בחוק. המשרד נושא בהוצאות הכרוכות במתן השירות המשפטי, אשר בעיקרן הינן הוצאות בגין שכירת שרותי עורכי דין חיצוניים.

3. תמיכה לאפטרופסים מקצועיים בגין חסרי אמצעים

תמיכה זו מוענקת על ידי המשרד, בהתאם לסעיף 3 א' לחוק יסודות התקציב התשמ"ה ולהוראת תכ"ם 6.2 בדבר תמיכה בגופים אחרים ובהתייעצות עם היועץ המשפטי לממשלה. התמיכה מחולקת למוסדות ציבור וגופים המשמשים אפטרופסים לחסרי אמצעים.

י. הפרשות

הפרשות מוכרות בדוחות הכספיים כאשר מתקיימים התנאים הבאים במצטבר: למשרד קיימת מחויבות (משפטית או משתמעת) כתוצאה מאירועי העבר, צפוי שיידרש תזרים שלילי של משאבים המגלמים הטבות כלכליות כדי לסלקה, וכן ניתן לערוך אומדן מהימן של סכום המחויבות. הסכום המוכר כהפרשה, הינו האומדן הטוב ביותר של הוצאה הנדרשת לסילוק המחויבות הקיימת במועד הדיווח. כאשר ההשפעה של ערך הזמן הינה מהותית, סכום ההפרשה יימדד לפי הערך הנוכחי של ההוצאות הנדרשות לסילוק המחויבות.

תביעות משפטיות

הפרשה בגין תביעות מוכרת כאשר מתקיימים התנאים הבאים במצטבר: למשרד קיימת מחויבות משפטית בהווה או מחויבות משתמעת כתוצאה מאירוע שהתרחש בעבר, יותר סביר מאשר לא (more likely than not) כי המשרד ידרש להוציא משאבים כלכליים לסילוק המחויבות וניתן לאמוד את המחויבות באופן מהימן.

יא. הטבות לעובדים

1. התחייבויות בגין הטבות עובדים לזמן קצר

הטבות לעובדים לזמן קצר כוללות משכורות, ימי חופשה, הבראה והפקדות לביטוח לאומי ומוכרות כהוצאות עם מתן השירותים. כאשר למשרד קמה מחויבות משפטית או משתמעת, שניתנת לאמידה מהימנה, למתן מענקים לעובדים, המשרד מכיר בהתחייבות זו במועד בה קמה המחויבות.

2. התחייבויות בגין סיום יחסי עובד מעביד

בגין כל התחייבויות המשרד בגין סיום יחסי עובד מעביד נרשמות התחייבויות מתאימות על פי דין, הסכם, נוהג וציפיות ההנהלה.

התחייבות המשרד בגין פנסיה תקציבית מכוסה על ידי מנהל הגמלאות שבמשרד האוצר. ההטבה השנתית בגין כיסוי ההתחייבות נרשמה כהוצאה בדוח על הביצוע הכספי כנגד קרן הון.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

יב. הכרה בהכנסות מעסקאות שאינן חליפין

עסקאות שאינן חליפין הן עסקאות שאינן כוללות חליפין של ערכים, השווים בקירוב זה לזה, בין הצדדים לעסקה.

הכנסות מעסקאות שאינן חליפין כוללות את סוגי ההכנסות הבאות:

1. אגרות - סכומים שהמשרד גובה מכוח חוקים ו/או תקנות. הכנסות שהוכרו בדוחות הכספיים נכללות על בסיס מצטבר.

2. העברות - הכנסות מעסקאות שאינן חליפין שאינן נובעות ממיסים ואגרות.

נכס הנוצר כתוצאה מעסקה שאינה חליפין נמדד בעת ההכרה לראשונה לפי שוויו ההוגן במועד הרכישה. הכנסות מעסקאות שאינן חליפין מוכרות בגובה הנכס שהוכר בגין אותה עסקה, בניכוי כל התחייבות שהוכרה.

יג. הכרה בהכנסות מעסקאות חליפין

1. הכנסות משרותים נזקפות באופן יחסי בהתאם לתקופת ההסכם.

2. ההכנסה נמדדת לפי שוויה ההוגן של התמורה שהתקבלה או התמורה שיש זכאות לקבלה.

יד. אומדנים קריטיים

להלן מידע בדבר אומדנים קריטיים, ששימשו בהכנת הדוחות הכספיים ואשר שינוי מהותי בהם עשוי לשנות את ערכם של הנכסים וההתחייבויות, לרבות התחייבויות תלויות, המוצגים בדוחות הכספיים:

1. אורך חיים שימושיים של רכוש קבוע ונכסים בלתי מוחשיים עם אורך חיים מוגדר

הנהלת המשרד בוחנת בכל תקופת דיווח שנתית את אומדן אורך החיים השימושיים של פריטי רכוש קבוע ונכסים בלתי מוחשיים. שינויים בהערכות הנהלת המשרד עשויים להשפיע מהותית על הערכים בספרים של פריטים אלו ועל הוצאות הפחת הנזקפות לגרעון לתקופה (ראה באורים 2 ו' 2-ז').

2. הכנסות לקבל מחובות אגרות רשם החברות והשותפויות

המשרד מכיר בהכנסות לקבל בגין אגרות רשם החברות והשותפויות בגין השנים שקדמו לתאריך הדיווח, וזאת בהתאם להערכות המתבססות על ניסיון העבר בגין גבייה בתקופות מאוחרות לתקופה בגינה נגבית האגרה ובהתאם לגבייה בפועל לאחר תאריך הדיווח בגין תקופות קודמות.

3. הפרשות בגין התחייבויות לתשלום לנותני שירותים בסגוריה ציבורית ובסיוע המשפטי

בהעדר רישום פנימי לגבי ההתחייבויות לעורכי דין חיצוניים לתאריך הדיווח, המשרד אומד את סכום ההתחייבויות בגין שירותים שניתנו על ידי גורמים חיצוניים (בעיקר עו"ד חיצוניים), על בסיס תשלומים ששולמו לאחר תאריך הדיווח בגין שירותים שניתנו לפני תאריך הדיווח, ובהתאם לניסיון העבר לגבי תשלומים שצפוי שישולמו בגין שירותים אלו. ראה גם באור 4 ב'.

באור 3 - פקדונות בנאמנות

כולל פקדונות בבנק ישראל ובבנק הדואר בגין רשות הפטנטים. לרשות הפטנטים מוגשות בקשות לרישום פטנטים בינלאומיים. האגרות בגין הרישום בחו"ל נגבות על ידי משרד המשפטים ומועברות למוסדות בינלאומיים בחו"ל. אל מול פקדונות אלה קיימת התחייבות כלפי ארגונים בחו"ל המוצגת ביתרת הזכאים. הפקדונות הינם פקדונות שקליים, בעוד שסכום ההתחייבות מסולק על פי שער דולר של ארה"ב.

באור 4 - חייבים ויתרות חובה

יתרות החייבים בדוח על המצב הכספי כוללות יתרות בגין אותן עסקאות אשר למועד הדיווח, להערכת ההנהלה, קיים סיכוי סביר לגבייתן.

א. ההרכב:

31 בדצמבר	
2015	2016
אלפי ש"ח	
50,439	46,000
1,323	1,515
1,238	1,873
<u>53,000</u>	<u>49,388</u>

חייבים בגין עסקאות שאינן חליפין (ב)
חייבים בגין עסקאות חליפין (ג)
חייבים ויתרות חובה אחרים (ד)

ב. חייבים בגין עסקאות שאינן חליפין

31 בדצמבר	
2015	2016
אלפי ש"ח	
36,530	37,795
7,286	8,043
6,213	2,271
462	338
2,394	-
<u>52,885</u>	<u>48,447</u>
2,446	2,447
<u>50,439</u>	<u>46,000</u>

הכנסות לקבל בגין אגרות שנתיות של רשם החברות והשותפויות (*)
ביטוח לאומי
הכנסות לקבל מהמרכז לגביית קנסות (*)
הכנסות לקבל בגין אגרות של הסנגוריה הציבורית
הכנסות לקבל בגין קרן עזבונות

בניכוי - הפרשה לחובות מסופקים

(* הכנסות לקבל בגין אגרות שנתיות של רשם החברות והשותפויות

על פי הוראות חוק החברות, התשנ"ט-1999 - כל חברה חייבת בתשלום אגרה שנתית בשיעור ובאופן שקבע שר המשפטים בתקנות.

בספרי רשם החברות והשותפויות קיימים חובות אגרה בפיגור ליום 31 בדצמבר, 2016 אשר טרם חל עליהם דין התיישנות בסך של כ- 1.73 מיליארד ש"ח (ליום 31 בדצמבר, 2015 סך של כ- 1.67 מיליארד ש"ח). הנהלת המשרד פועלת משנת 2009 לגבייה מוגברת של חובות עבר אלו, לרבות בדרך של שינויי חקיקה בנושא, כמו גם טיוב מערכת המידע והגבייה.

באור 4: - חייבים ויתרות חובה (המשך)

סכום ההכנסות לקבל המוצג בדוחות הכספיים של המשרד, נובע מחובות אשר נוצרה זכאות לקבלן בשנת הדוח ובשנים שקדמו לה, ואשר התשלום בפועל בגין צפוי להתקבל בשנים הבאות (ראה גם באור 5). הסכום נקבע בהתאם להערכת ההנהלה המתבססת על ניסיון העבר ועל הפעולות שנוקט המשרד לשיפור בגביית חובות העבר. הערכת סכום זה כרוכה במרכיב של אומדן וקיימת אי וודאות לגבי גובה הסכומים שייגבו בסופו של דבר (ראה גם באור 2 ה' ו- 2 יד').

כחלק מתהליך שיפור הגבייה מעביר המשרד חלק מהחובות הנ"ל לטיפול המרכז לגביית קנסות (להלן- המרכז), אשר גובה עמלה בסך של 5% בגין הגבייה בפועל. בעת חישוב האומדן נוכח צפי עלויות הגבייה שידרשו בגין גביית חובות אלו.

סכומים אשר נגבו על ידי המרכז עד ליום 31 בדצמבר, 2016 אך טרם הועברו למשרד נכון לאותו מועד, מוצגים, נטו מעמלות הגביה, בסעיף הכנסות לקבל מהמרכז לגביית קנסות.

ג. חייבים בגין עסקאות חליפין

31 בדצמבר		
2015	2016	
אלפי ש"ח		
1,154	1,140	רשות מקרקעי ישראל (*)
919	749	משרדי ממשלה
-	358	משרד האוצר - החשב הכללי
275	292	אחרים
2,348	2,539	
1,025	1,024	בניכוי - הפרשה לחובות מסופקים
1,323	1,515	

(*) החוב נובע בעיקר משרותי שומה בשנים 2007, 2009 ו-2012.

ד. חייבים ויתרות חובה אחרים

31 בדצמבר		
2015	2016	
אלפי ש"ח		
390	819	מוסדות בגין שכר
548	668	עובדים
97	-	חברות ממשלתיות
203	386	אחרים
1,238	1,873	

באור 5: - יתרות חובה לזמן ארוך

31 בדצמבר	
2015	2016
אלפי ש"ח	
46,454	35,993
9,901	11,202
3,749	3,162
(3,749)	(3,162)
<u>56,355</u>	<u>47,195</u>

הכנסות לקבל בגין אגרות שנתיות של רשם החברות והשותפויות (א)
פקדון בגין רכבים במינהל הרכב
קרן פיצויים עקב הליכים פליליים ב"ענבל" (ב)
הפרשה בגין תביעות עקב הליכים פליליים (ב)

(א) ראה באור 4 ב'.

(ב) כולל כספי קרן משותפת של משרד המשפטים ומשטרת ישראל, המנוהלת על ידי הקרן הפנימית לביטוחי הממשלה בהנהלת "ענבל - חברה לביטוח בע"מ". הקרן מיועדת לשם מימון פיצויים ו/או הוצאות משפט, שישולמו לזכאים לפיצויים בהתאם לסעיפים 80 ו-81 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 ו/או בהתאם לסעיף 31 לחוק בתי המשפט (נוסח משולב), התשמ"ד-1984 ו/או בהתאם לסעיף 38 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה-מעצרים), התשנ"ו-1996. הקרן הוקמה ביום 31 בדצמבר, 2006. תקופת הפעלתה הינה 3 שנים, ובהתאם למסמכי הקמתה היא תחודש מידי תקופה. מדיניות המשרד הינה לבצע הפרשה לתביעות בסכום השווה ליתרת הכספים בקרן. במהלך שנת 2016 שולמו תשלומים מכספי הקרן בסך של כ- 614 אלפי ש"ח (בשנת 2015 כ- 1,278 אלפי ש"ח).

באור 6: - רכוש קבוע

2016

חומרה ומחשבים	ציוד וריהוט משרדי	שיפורים במושכר	סה"כ
אלפי ש"ח			

עלות

104,111	85,681	69,288	259,080	יתרה ליום 1 בינואר 2016
7,044	13,685	8,666	29,395	תוספות
(211)	(23)	-	(234)	גריעות
<u>110,944</u>	<u>99,343</u>	<u>77,954</u>	<u>288,241</u>	יתרה ליום 31 בדצמבר 2016

פחת שנצבר

89,138	52,668	30,979	172,785	יתרה ליום 1 בינואר 2016
9,643	7,085	4,920	21,648	תוספות
(209)	(19)	-	(228)	גריעות
<u>98,572</u>	<u>59,734</u>	<u>35,899</u>	<u>194,205</u>	יתרה ליום 31 בדצמבר 2016
<u>12,372</u>	<u>39,609</u>	<u>42,055</u>	<u>94,036</u>	יתרת עלות מופחתת ליום 31 בדצמבר 2016

באור 6: - רכוש קבוע (המשך)

2015

סה"כ	שיפורים במושכר	ציוד וריהוט משרדי	חומרה ומחשבים	
אלפי ש"ח				
				<u>עלות</u>
241,508	62,594	77,222	101,692	יתרה ליום 1 בינואר 2015
20,683	6,694	8,706	5,283	תוספות
(3,111)	-	(247)	(2,864)	גריעות
259,080	69,288	85,681	104,111	יתרה ליום 31 בדצמבר 2015
				<u>פחת שנצבר</u>
152,741	26,373	45,989	80,379	יתרה ליום 1 בינואר 2015
22,932	4,606	6,761	11,565	תוספות
(2,888)	-	(82)	(2,806)	גריעות
172,785	30,979	52,668	89,138	יתרה ליום 31 בדצמבר 2015
86,295	38,309	33,013	14,973	<u>יתרת עלות מופחתת ליום 31 בדצמבר 2015</u>

באור 7: - נכסים בלתי מוחשיים

2016

סה"כ	נכסים בפיתוח	תוכנות מחשבים	
אלפי ש"ח			
			<u>עלות</u>
248,722	108,130	140,592	יתרה ליום 1 בינואר 2016
43,417	34,659	8,758	תוספות
-	(75,155)	75,155	העברות
292,139	67,634	224,505	יתרה ליום 31 בדצמבר 2016
			<u>פחת שנצבר</u>
72,664	-	72,664	יתרה ליום 1 בינואר 2016
18,681	-	18,681	תוספות
91,345	-	91,345	יתרה ליום 31 בדצמבר 2016
200,794	67,634	133,160	<u>יתרת עלות מופחתת ליום 31 בדצמבר 2016</u>

באור 7: - נכסים בלתי מוחשיים (המשך)

2015

סה"כ	נכסים בפיתוח אלפי ש"ח	תוכנות מחשבים
217,679	86,509	131,170
31,043	29,498	1,545
-	(7,877)	7,877
<u>248,722</u>	<u>108,130</u>	<u>140,592</u>
61,302	-	61,302
11,362	-	11,362
<u>72,664</u>	-	<u>72,664</u>
<u>176,058</u>	<u>108,130</u>	<u>67,928</u>

עלות

יתרה ליום 1 בינואר 2015
תוספות
העברות

יתרה ליום 31 בדצמבר 2015

פחת שנצבר

יתרה ליום 1 בינואר 2015
תוספות

יתרה ליום 31 בדצמבר 2015

יתרת עלות מופחתת ליום 31 בדצמבר 2015

באור 8: - זכאים ויתרות זכות

31 בדצמבר	
2015	2016
אלפי ש"ח	
64,623	60,473
33,790	35,908
3,245	3,797
2,963	2,932
-	2,094
771	458
2,145	-
326	177
<u>107,863</u>	<u>105,839</u>

התחייבויות לעובדים בגין ימי חופשה (א)
הוצאות לשלם
ספקים
הכנסות מראש בגין אגרות
משרד הכלכלה
אגרות המיועדות להעברה למוסדות בינלאומיים (ב)
משרד האוצר - החשב הכללי
אחרים

(א) ראה באור 2 יא.

(ב) ראה באור 3.

באור 9 - התחייבויות בגין תמיכות

א. ההרכב:

31 בדצמבר	
2015	2016
אלפי ש"ח	
158,000	151,905
38,000	44,354
-	1,214
<u>196,000</u>	<u>197,473</u>

בגין הסנגוריה הציבורית (ב)
בגין אגף הסיוע המשפטי האזרחי (ב)
בגין אפוסטרופסים מקצועיים

ב. ההתחייבויות הינן בגין שירותים משפטיים הניתנים במסגרת הסנגוריה הציבורית והאגף לסיוע המשפטי האזרחי. ראה באור 2 ט'.

באור 10 - התחייבויות בשל סיום יחסי עובד מעביד

א. ההרכב:

31 בדצמבר	
2015	2016
אלפי ש"ח	
76,987	74,508
66,034	74,905
<u>143,021</u>	<u>149,413</u>

בשל ימי מחלה ואחרים (ב)
בשל פיצויי פיטורין (ג)

ב. חישוב ההפרשה לפדיון ימי מחלה בלתי מנוצלים נעשה בהתאם לכללים הבאים:

זכאות העובדים לפדיון ימי מחלה הינה בהתאם להיקף ניצול ימי המחלה בתקופת העבודה כדלקמן:

- (א) עובד שניצל מעל ל-65% מימי המחלה שנזקפו עבורו אינו זכאי למענק מחלה.
- (ב) עובד שניצל פחות מ-36% מימי המחלה שנזקפו עבורו זכאי לפדיון של 8 ימי מחלה בגין כל 30 ימי מחלה שנצברו.
- (ג) עובד שניצל בין 36% ל-65% מימי המחלה שנזקפו עבורו, זכאי לפדיון של 6 ימי מחלה בגין כל 30 ימי מחלה שנצברו.

בהתאם להסכמי השכר, כל העובדים, כולל המועסקים בפנסיה צוברת, זכאים לפדיון ימי מחלה. התשלום יתבצע באופן מדורג התלוי בגיל הפרישה, החל מתשלום מינימלי בגיל 50 בשיעור 30% ועד לתשלום המירבי בגיל 57. ההנחות הבאות שימשו בחישוב ההפרשה כדי לתת ביטוי לאמור לעיל:

- (א) עובד בפנסיה תקציבית - סבירות 100% - לכן הופרש 100%.
- (ב) עובד בפנסיה צוברת מעל גיל 50 - סבירות 100% - לכן הופרש 100%.
- (ג) עובד בפנסיה צוברת מתחת לגיל 50 - סבירות 80% - לכן הופרש 80%.

באור 10: - התחייבויות בשל סיום יחסי עובד מעביד (המשך)

ג. בהתאם לחוקי העבודה וההסכמים הקיימים, מכוסות רוב התחייבויות המשרד בשל פיצויי פיטורין, על ידי הפקדות שוטפות לקופות הגמל (כהגדרתן בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) התשס"ה - 2005, הכוללת את קרנות הפנסיה, קופות הביטוח וקופות הגמל לתגמולים ולפיצויים, להלן - קופות גמל), מתוקף סעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין, התשכ"ג - 1963.

סכומי הצבירה בקופות הגמל הינם על שם העובד. קופות הגמל מקבלות על עצמן את חבות המשרד הנובעת מהסכמי העבודה ומשחררות את המשרד מתשלומים נוספים. יתרת ההתחייבויות הכלולה בדוחות הכספיים, הוערכה באופן שמרני כך שכל העובדים יהיו זכאים להשלמת פיצויי פיטורים.

ייתכן כי ישנם עובדים אשר אינם בתחולת סעיף 14, אך להערכת ההנהלה מדובר במספר שאינו מהותי ולפיכך לא בוצעה הערכה של סכומים אשר הופקדו בקופות הגמל ואשר אמורים להקטין את ההתחייבות בגינם.

ההפרשה להתחייבות לפיצויי פיטורין חושבה בגין עובדים בעלי פנסיה צוברת אשר להם קרן פנסיה או ביטוח מנהלים ללא הפרשה מלאה. ההפרשה החודשית לקרן הפנסיה עבור פיצויים הינה בשיעור 6% מהשכר הקובע לפנסיה, ומסתכמת בשנה ל-72% מהשכר הקובע לפנסיה. בגין 72% מפיצויי הפיטורין חתומים העובדים על סעיף 14 לחוק פיצויי הפיטורין, ולפיכך לא חושבה בגינם הפרשה. בגין החלק העולה על 72% מהפיצויים, המסתכם ב-28% מהשכר הקובע, קיימת התחייבות לפיצויי פיטורין וחושבה בגינם הפרשה.

הכספים הנצברים בקרן פנסיה או בביטוח המנהלים אינם בחזקת המשרד ולכן לא ניתן להם ביטוי בדוחות הכספיים.

ד. הפנסיה התקציבית של עובדי המשרד הינה באחריות מנהל הגמלאות, לכן, ההכרה בהוצאות בגין עובדי המשרד, נרשמת כנגד קרן הון המוצגת בדוח על השינויים בגרעון.

החל משנת 2013, על פי הנחית החשב הכללי, חישוב העלות השנתית של ההפרשה לפנסיה בגין עובדים הזכאים לפנסיה תקציבית בדוחות המשרד נקבע לכ- 20.83% מעלות השכר הפנסיוני.

באור 11: - הפרשה לתביעות משפטיות והתחייבויות תלויות

א. הפרשה לתביעות משפטיות

המשרד מהווה צד בתביעות אזרחיות שונות המוגשות נגדו, אשר בחלקן עשויות להסתיים בפשרות או בפסקי דין נגד המשרד. ההליך השיפוטי עשוי לעיתים להימשך על פני מספר תקופות חשבונאיות, כאשר לאורך התקופה, אומדן ההוצאות בגין התביעות יכול להשתנות. הנהלת המשרד ויועציו המשפטיים, העריכו כי צפוי שחלק מתביעות אלה יגרמו למחויבות במשרד וכי קיים אומדן מהימן של סכום המחויבות.

כנגד המשרד הוגשו מספר תביעות משפטיות הנובעות ממהלך הפעילות הרגיל בסכום כולל של כ- 72 מיליוני ש"ח. בגין התביעות האמורות נערכו הפרשות ליום 31 בדצמבר, 2016 בסך של כ- 32 מיליוני ש"ח, כמפורט להלן, ואשר לדעת הנהלת המשרד, המסתמכת על חוות דעת של היועצים המשפטיים של המשרד, מספיקות לכיסוי ההוצאות הצפויות בגין התביעות האמורות.

באור 11: - התחייבויות תלויות (המשך)

אלפי ש"ח	
15,771	יתרה ליום 1 בינואר 2016
26,857	סכומים שהופרשו השנה
(3,850)	הפרשות שנוצלו השנה
(6,591)	הפרשות שבוטלו השנה
<u>32,187</u>	יתרה ליום 31 בדצמבר 2016

ב. התחייבויות תלויות

כנגד מספר גורמים, והמשרד ביניהם, הוגשה בקשה לאישור תביעה כתובענה ייצוגיות בסכום כולל של כ- 63 מיליוני ש"ח. לדעת הנהלת המשרד, בהסתמך על חוות דעת של היועצים המשפטיים של המשרד, אין ביכולתה להעריך את סיכויי התביעה בשלב זה, לפיכך לא נכללה הפרשה בספרים בגינה.

כנגד המשרד הוגשו מספר תביעות משפטיות בסכום כולל של כ- 100 מיליוני ש"ח. הנהלת המשרד, בהסתמך על חוות דעת של היועצים המשפטיים של המשרד, מעריכה כי סיכויי התביעות קלושים או שלמשרד טענות הגנה טובות כנגד התביעות. לאור האמור לעיל, המשרד לא כלל בספרים הפרשה בגין התביעות האמורות. בנוסף, הוגשו כנגד המשרד תביעות בהיקף כולל של כ- 51 מיליוני ש"ח אשר מצויות בשלבים מקדמיים. לדעת הנהלת המשרד בהסתמך על חוות דעת של היועצים המשפטיים של המשרד, אין ביכולתה להעריך את סיכוייהן בשלב זה, לפיכך לא נכללה הפרשה בספרים בגינן.

באור 12: - הכנסות מאגרות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2015	2016	
אלפי ש"ח		
274,242	285,065	אגרות מרשם החברות והשותפויות
104,362	106,284	אגרות מרשות הפטנטים
89,865	95,015	אגרות מרישום והסדר מקרקעין
62,426	64,934	אגרות מרשם המשכונות
107,568	114,852	אגרות אחרות
<u>638,463</u>	<u>666,150</u>	

האגרות השנתיות של רשם החברות והשותפויות נרשמות על בסיס צבירה. רישומן של אגרות אלה נעשה על בסיס אומדן אשר הינו בעל מרכיב של אי וודאות (ראה באור 4 ב'). ההכנסות מיתר האגרות נרשמות ברובן בעת גבייתן (קרי על בסיס מזומן) ולא על בסיס צבירה.

להערכת הנהלת המשרד, סכום ההכנסות לקבל בגין אגרות אשר לא נרשמו בספרי המשרד על בסיס צבירה לתאריכי הדיווח (עקב רישומן על בסיס מזומן), אינו מהותי בהתייחס לדוחות הכספיים של המשרד.

באור 13: - הכנסות מהעברות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2015	2016	
אלפי ש"ח		
64,069	60,470	תקבולים מהאפוטרופוס הכללי
16,658	16,973	החזר הוצאות משפט
3,447	906	הכנסות מהשתתפות
130	-	תקבולים בגין עזבונות
<u>84,304</u>	<u>78,349</u>	

באור 14: - הכנסות אחרות - הכנסות מדינה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2015	2016	
אלפי ש"ח		
8,338	8,602	עודפי קרן האפוטרופוס הכללי
139	3,005	חלק המדינה בתביעות משפטיות של היחידה למיקור חוץ
250	292	השתתפות זכאים לייצוג מתוקף חוק הסיוע המשפטי
<u>8,727</u>	<u>11,899</u>	

באור 15: - הכנסות מעסקאות חליפין

כוללות בעיקר הכנסות משירותי שומת מקרקעין על ידי השמאי הממשלתי ומביצוע השתלמויות על ידי המכון להשתלמות פרקליטים.

באור 16: - שכר עבודה והטבות לעובדים

א. ההרכב:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2015	2016	
אלפי ש"ח		
923,758	967,160	שכר עבודה
3,481	23,634	הוצאות בגין פרישת עובדים
26,858	23,690	פנסיה תקציבית (ראה באור 2 יא')
23,519	2,241	גידול בהתחייבויות לפיצויי פיטורין, מחלה, חופשה ואחרים
<u>977,616</u>	<u>1,016,725</u>	

באור 16: - שכר עבודה והטבות לעובדים (המשך)

ב. להלן פרטים לגבי אוכלוסית העובדים במשרד על פי הדירוגים השונים:

31 בדצמבר		
2015	2016	
1,088	1,128	פרקליטים וסגורים ציבוריים
1,035	1,009	מתמחים וסטודנטים
807	774	מינהלי
458	498	מח"ר ואקדמאים
399	406	משפטיים, יועצים משפטיים והשירות המשפטי
110	126	בוחני פטנטים
113	109	עובדים בכירים
56	63	כלכלנים
53	57	מוקבלים לשופטים ונושאי משרה שיפוטית (קאדים)
108	144	אחרים
<u>4,227</u>	<u>4,314</u>	

ההטבות להן זכאים העובדים כוללות בין השאר: ביגוד, הבראה, מענק יובל, ספרות מקצועית, דמי חבר לאגודות השונות בהתאם לדירוג, החזר שכר לימוד והשתלמויות, פרס המשרד/עובד מצטיין.

באור 17: - הנהלה וכלליות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2015	2016	
אלפי ש"ח		
272,623	287,623	תחזוקה ותפעול
72,374	74,961	שכירות מבנים וציוד (*)
56,908	62,026	משרדיות
45,104	46,842	ייעוץ מקצועי
34,294	40,329	פחת
(948)	20,912	משפטיות (התאמת הפרשה)
3,456	10,324	הדרכה והשתלמויות
3,471	47	חובות מסופקים
<u>487,282</u>	<u>543,064</u>	

(*) מבני המשרדים בהם פועל המשרד, מוחכרים בחכירה תפעולית ממינהל הדירור הממשלתי. בהתאם להוראת תכ"ם 2.2.19 חיובי מינהל הדירור הממשלתי בגין דמי השתתפות נרשמו כהוצאה שוטפת בספרי המשרד בתקופת החיוב.

באור 18: - תמיכות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2015	2016	
אלפי ש"ח		
325,716	318,609	זכאויות ברוטו (א)
(34,471)	(35,389)	בניכוי - השתתפות המוסד לביטוח לאומי
-	19,583	תמיכות לאפורופוסים מקצועיים (ב)
<u>291,245</u>	<u>302,803</u>	

(א) הסעיף כולל רק את העלויות בגין תשלום לעורכי דין חיצוניים. עלויות בגין שכר עובדי המשרד הפועלים בתחום התמיכות, נכללות בבאור 16 א' - שכר עבודה והטבות לעובדים. עלויות בגין שכר דירה והוצאות אחרות הקשורות באותה פעילות נכללות בבאור 17 - הנהלה וכלליות.

(ב) החל משנת 2016, משרד המשפטים בחר להגן על אוכלוסיית חסרי האמצעים הנזקקים לשירותי אפורופוסות על ידי חלוקת תמיכות לאפורופוסים מקצועיים הנותנים שירותים לחסרי אמצעים. התמיכות חולקו ל-11 אפורופוסים מקצועיים עבור טיפול בכ-3,000 חסרי אמצעים. התשלום לכל תאגיד חושב לפי מספר חסרי האמצעים שקיבלו שירותי אפורופוסות מאותו תאגיד ואופי האפורופוסות.

באור 19: - פעולות עם צדדים קשורים

מאופי פעילות המשרד, חלק מפעילותו הינו עם צדדים קשורים כהגדרתם בבאור 2 ג' לדוחות הכספיים. בדוחות הכספיים נכללו הפניות לגבי יתרות או עיסקאות עם גופים אלה בכפיפות למבחני המהותיות.

נספח א' - דוח ביצוע תקציב ההוצאות לפי תחומי פעולה לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2016 (לא מבוקר)

המשרד מיישם את תקן חשבונאות ממשלתי מספר 24, בדבר "הצגת מידע תקציבי בדוחות הכספיים" (להלן: "תקן 24"), הדורש השוואה בין התקציב המקורי לבין התקציב הסופי וכן בין הסכומים בפועל לתקציב הסופי. התקן דורש גם מתן גילוי אשר יתאר את הסיבות להבדלים מהותיים בין התקציב לבין הסכומים בפועל וכן בין התקציב המקורי לתקציב הסופי.

במליוני ש"ח

תחום פעולה	תיאור	תקציב על שינויו			ביצוע		התחייבויות	
		ברוטו	הכנסה מיועדת	הכנסה מיועדת	ברוטו	הכנסה מיועדת	לשנה הבאה (*)	אחוז ביצוע (**)
851	ראשי	1	2,190	(549)	1,874	294	81.27%	
852	בתי דין באחריות משרד המשפטים	2	30	(6)	26	3	84.81%	
			2,220	(555)	1,900	297	81.32%	

(*) התחייבות לשנה הבאה - על פי חוק יסודות התקציב, ניתן לבצע התחייבות לשנה העוקבת על בסיס תקציב מזומן (ללא הרשאה להתחייב). התחייבויות אלו צפויות להתממש בשנת התקציב 2017.

(**) אחוז ביצוע לאחר התחייבות לשנה הבאה.

(1) תחום פעולה זה יועד בעיקרון למימון תשלומי שכר לעובדי המשרד ויחידותיו, ייעוץ משפטי לממשלה ושירותים אחרים, כגון:

- מיחשוב ותפעול של יחידות המשרד.
- העסקת קבלנים ויועצים.
- תשלומים על פי חוק הסיוע המשפטי, התשל"ב-1972.
- תשלומים על פי חוק הסנגוריה הציבורית, התשנ"ו-1955.
- עלויות מנהלת היחידות המקצועיות (מועצת רואי חשבון, רשם המתווכים, מועצת שמאי המקרקעין, המחלקה לרישוי ושירותי שמירה, המחלקה לרישוי נוטריונים ומערכת "רשומות").
- הוצאות הפרקליטות לניהול משפטים ותשלומי פיצויים אזרחיים, וכן להוצאות בגין מיקור חוץ של תיקים שהועברו לטיפול של עורכי דין פרטיים.

(2) תוכנית זו מהווה מקור לתשלומי שכר, תפעול, מיחשוב ודיוור של בתי הדין השרעיים ושל בתי הדין הדרוזים.

נספח ב' - דוח שינויים בתקציב ההוצאות (ברוטו) לפי תחומי פעולה (לא מבוקר)

במליוני ש"ח

תחום פעולה	תיאור	תקציב מקורי	שינויים	תקציב לפני עודפים	עודפים	תקציב על שינויי	ביצוע תקציב	אחוז ביצוע מתקציב מקורי	אחוז ביצוע מתקציב על שינויי
851	ראשי	1,854	117	1,971	219	2,190	1,874	102.17%	81.27%
852	בתי דין באחריות משרד המשפטים	31	(2)	28	2	30	26	82.26%	84.81%
		1,885	115	1,999	221	2,220	1,900	100.83%	85.6%

נספח ג' - דוח התאמת גרעון חשבונאי לגרעון תקציבי (לא מבוקר)

באלפי ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016	גרעון לפי דוח על הביצוע הכספי
(26,525)	
	התאמות לגרעון החשבונאי שאינן מקבלות ביטוי תקציבי
12,772	שינוי בחייבים ויתרות חובה
2,241	זכויות עובדים - גידול בהפרשות סוציאליות
23,690	פנסיה תקציבית
1,473	תמיכות
16,416	הפרשה לתביעות משפטיות
(7,741)	רכוש קבוע - הוצאות פחת בניכוי רכישות, נטו השנה
(24,736)	נכסים בלתי מוחשיים - הוצאות פחת בניכוי רכישות השנה
2,410	שינויים אחרים בנכסים והתחייבויות שלא קיבלו ביטוי תקציבי
-	איזון תקציבי (תקבולים במזומן כנגד הוצאות במזומן)